

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vse one čestite p. n. naročnike, kateri so z naročnino na dolgu, opozarjamo uljudno, da nam blagovolé isto uposlati, ker drugače jim bo list ustavljen.

Upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Vsak po svoje!

Stara in žalibog tudi resnična je pesem, da Slovenci nismo bogat narod in da le s težka zmagujemo za obrambo našega obstanka potrebni narodni davek. Narodna požrtvovalnost pri nas ni prazna fraza in le z intenzivnim izvrševanjem te kreposti odbijali smo dosihdob vsaj najhujše napade na meje domovine slovenske ob jugu in severu. V tem smo bili jedini in smo tekmovali vsi stanovi in vsikdar storil je v tem pogledu svojo dolžnost zlasti tudi duhovski stan, ker je imel srce za svoj narod in ker je konečno tudi njegov socialni in materialni položaj tak, da mu dovoljuje izdatne žrtve na žrtvenik domovinski. — Tako izvršuje svoj narodni poklic tudi danes še vrla slovenska duhovščina ob narodni periferiji, katere še ni obsenčil duh Ljubljanskega knezoškofa, a ne izvršuje ga več tista večina kranjske duhovščine, ki so jo okužili s svojim strupenim stropom duševni Terzit Goriški in drugi hlapci internacionalnega klerikalstva srednjeveške potence. — Naj se nam oprosté te krepke besede, a narekuje nam jih skrajna narodna ogorčenost in mi ne moremo za to, da nam je zavrela v žilah slovenska kri!

V živem spominu nam je še, kako perfidno se je napadlo na takozvanem slovenskem katoliškem shodu najodličnejša in najpotrebnejša naša narodna zveza — družba sv. Cirila in Metoda. Tačas vrgli smo mi klevetnikom naše narodne obrambe v obrta in neobrita lica očitanje brezdomovinstva in danes smo žalibog uverjeni v dnu srca, da jim nismo delali krivice. — Drznejše nego kedaj prodirata danes čez meje slovenske Nemec in Italijan, politična konstelacija je za nas skrajno neugodna, obupni klici na pomoč doné nam nasproti od severa in juga, apelujejo na našo narodno požrtvovalnost. „Prvo krono družbi sv. Ci-

ri la in Metoda“, to je vsled tega danes naš bojni glas in uradnik, učitelj in obrtnik, trgovec in probujeni kmetovalec tekmujejo v izvrševanju narodne dolžnosti — vsi, le tista stranka ne, ki se je tako krčevito branila pečata brezdomovinstva.

Ta gospoda ima druge nakane in druge potrebe. „Katoliški sklad“, to jim je gaslo in zato imajo zaprte okrogle svoje žepe tedaj, ko jih kliče narodna čast. Vsak po svoje! Niti jedne krone še ni nabral „Slovenec“ (sit venia verbo!) za naše narodno šolstvo ali pa tudi le za kak drug narodni namen, a v sobotni številki izkazuje za „katoliški sklad“, za uresničenje resolucij tistega nesrečnega „katoliškega“ shoda, kot prvi prispevek skoro — 900 gld. Evo vam slovenski denar! Vrabei po kranjskih farovžih že čivkajo, da ni „katoliški sklad“ nič drugega, nego agitacijski fond za prihodnje volitve, zlasti v deželni zbor in mestni zastop Ljubljanski. Ob tla z narodno-napredno stranko, boj, neizprosni boj, dokler umazana zastava internacionalnega klerikalizma ne bo plapolala tudi na deželni in mestni hiši Ljubljanski, dokler ne bo v prahu ležala Slovenija pred svetlimi škornji ljudi á la Mahnič, Puc in Kalan; v to svrho položil je dr. Jakob Missia na oltar novodobnega krščanstva prvih 200 gld. Da bi pa namen ne bil preveč prozoren, da bi stranka ne izgledala prečrna, zato je moral podpisati poziv tudi posvetni „paradešimel“ naših brezdomovincev, vzorni zastopnik katoliškega usmiljenja dr. France Papež. Saj je tisti desetak, ki ga je, proti stropu knezoškofijske palače zavijaje svoje oči, položil v katoliški sklad, morda jedina rešitev za njegov deželnozborski mandat, jedino sredstvo, da se volilec tega vzora politične značajnosti nekaj časa še ne bodo odprle oči! — Druga imena v prvem izkazu teh plamtečih rodoljubov sub auspiciis dris. Missie pa nam pričajo, da tudi pri nabiranju tega eminentno narodnega davka vlada ista „prostovoljnost“, kakor pri svoječasnih ustanovitvi tistega tiskovnega društva, kateremu v prid so se bile ustanovile posebne takse, ki so najjvne ljudi spominjale na pregreho, katero ime-

nuje kanonično pravo simonijo. V Ljubljanski škofiji veljajo pač politične zasluge več kakor stanovske, kar bi utegnil potrditi morda tudi najmlajši naš kanonik.

Toda dovolj! Le z narodnega stališča hoteli smo ožigosati tako početje, s strankarskega ne. Mi, narodna stranka, se ne strašimo nasprotnikov, ki nam očitajo brezverstvo, hkrati pa priznavajo in izrecno naglašajo, da je le z žvenketajočim denarjem moči ucepiti narodu njihove verske nazore, ki zategadelj zalezujejo petične stare device, ki zategadelj jemljejo narodu, kar je narodovega. Ne, takih ne! Le pobijajte nas s slovenskim denarjem, a mi vas bomo z uma svetlim mečem. Vsak po svoje! Le navzgor, čim preje boste splezali do zadnjega klina, tem preje se boste na oni strani lestve strmoglavili v prah narodnega zaničevanja. Le na kup denar slovenskega kmeta, le kujte ž njim orožje za odbijanje narodne prosvete, za ustanovljenje srednjeveške cerkvene avtokracije — to orožje se bo hitro izkrhalo, a na to pazite, da se ne bo obrnilo zoper vas in da ne bo uničilo vašega ugleda. Vsak po svoje! Vi nabirate slovenski denar za svoje sebične strankarske namene in za klerikalne agitacije, mi pa za obrambo našega jezika in naše narodnosti. Vsak po svoje! Živilo narodno poštenje!

Občni zbor „Edinosti“, političnega društva za Primorsko

dne 18. junija 1893 v Trstu.

(Izvirno poročilo.)

(Konec.)

Dalje čita gosp. predsednik Mandić resolucijo z ozirom na zgradbo železnice Trst-Poreč-Kanfanar, v kateri se daje deželnim poslancem isterskim navodilo, kako ima postopati deželnozborska manjšina, ako pride ta železniški projekt v pretres. To resolucijo se je sprejelo soglasno.

Gospod dr. M. Leginja izraža svoje zadovoljstvo na tako velikem številu zborovalcev. Ne bo jih nadlegoval zaradi že pozne ure. Jedno pa mora konstatirati. On je sicer stvar opazoval nevtraln-

LISTEK.

Zmaga pri Sisku.

Jutri se bo slavila tristoletnica zmage pri Sisku, te v zgodovini naše monarhije in našega naroda toli pomembne bitke. Učeni naš zgodovinar g. arhivar A. Koblar spisal je nalašč za to slavnost kratek a jednat spis o turških vojskah sploh in iz zanimljive razprave posneli smo nastopne vrste o bitki pri Sisku:

Bosenski paša Hasan, ki je iz kristijana postal strašen turški krvolok, je že l. 1591. poskusil vzeti Siseško trdnjavo, a brez uspeha. Vnovič jo obleže meseca junija l. 1593. Poveljnika v Sisku sta Zagrebska kanonika Blaž Gjurak in Matej Fintić. Iz mestne okolice sklicujeta može in mladence, jih vadita v orožji in utrjujeja trdnjavo. Toda, kaj hočeta! Vseh brambovcev imata samo 300 mož. Zaslomba je le močna kula ob Kolpi pred mestom. Hasan naredi čez Kolpo tako širok most, da labko jaha po njem šest konjikov švtric. Iz Banjeluke je pripeljal Hasan nad 40.000 vojakov in mnogo velikih topov, mej njimi strašno „Kacija-narico“ in dolg top iz Krupe. Dne 15. junija začne streljati na Sisek od treh strani. V ti nevarnosti

zapové nadvojvoda Ernest, da naj mahoma odrinejo vse avstrijske vojske, ki stojé na Krajinah, proti Sisku in odpodé Turka. Pod generalom Rupertom Eggenbergom, ki je pokazal vojno izkušnost že v belgijskih vojskah, se zbirajo v Zagrebu nemški polki in Slovenci iz Štajerske, na povelje hrvatskega bana Tomaža Erdödi pa plemstvo in brambovci iz vse hrvatske kraljevine. Naglo se odpravijo čez novi savski most proti Turkom. V Turpolji nad Siskom jih že pričakuje glavni poveljnik Slovencev, junak Andrej Turjaški s Karlovsko posadko ter kranjskimi in koroškimi brambovci. Poveljniki so Kristof Obručan, Žiga Paradajzar, Štefan Blagaj in Jakob Prank. Njim se pridruži „jaki“ Adam Ravbar s četo kranjskih vitezov na konjih. Vse krščanske vojske je le 4000, toda brez strahu stopa v boj, zaupajoč na božjo pomoč.

„Turka bomo pozobali,
Kakor da bi črešnje brali;
Pred miru ne bomo dali,
Kakor ga ob tla ne djali!“

Turške krogle padajo na Sisek kakor toča. Mrtev obleži kanonik Fintić in 12 vojvod. Tudi Gjurak je že težko ranjen. Prikipela je do vrha nevarnost, da pade trdnjava. 22. junija zgodaj zjutraj prileti iz mesta sel in zakliče krščanski vojski:

„Ako danes ni pomoči, jutri pade Sisek.“ Generali se posvetujejo, kaj bi storili. Nekateri menijo, da naj se počaka, ker je Turkov prevelika truma. Andrej Turjaški pa vstane in reče pogumno: „Ne glejmo na sovražnikov število, Bog nam bo pomagal!“ Na te vzpodbudne besede se vsi odločijo za napad. Trije glavni načelniki, Turjaški, Eggenberg in ban, razporedé svoje čete in odrinejo na sovražnika. Zvorniški vojvoda Memi beg prvi naznani Hasanpaši, da se čujejo glasovi trobent. „Kaj je to?“ vpraša Hasan izdajico Belojeviča, ki sedi poleg njega. „Gotovo pride kdo od bana vznemirjat tabor,“ se glasi odgovor. Kmalu na to prinese glasnik naznailo: „Slišijo se bobni in vidijo gjaurske zastave; cela vojska gre!“ Hasan zbere naglo 20 tisoč najboljših vojakov, po večini konjikov, in jo udari ž njimi iz tabora čez most nad kristijane. Drugo vojsko pa pusti v taboru pod poveljništvom Kurtbega in Opertbega. Na ravni mej rekami Sava, Kolpa in Odra blizu Siska trči naša vojska ob turško. Ura kaže deset dopoldne. „Kako bo?“ vpraša Hasan turškega duhovna. „Slabo!“ mu ta odgovori. Hrvatski ban se s svojim krdelom prvi zakadi v Turke, a potisnejo ga nazaj. Ko pa pridejo Turki do slovenskih čet, vname se najbolj arditni boj. Kmalu posadé naši strelci mnogo Turkov raz

in iz časopisja domačega in nasprotnega — namreč volilno gibanje o priliki poslednje volitve v mestni, oziroma dež. zbor Tržaški. Veseli ga posebno, da so se Tržaški Slovani tako lepo izkazali, da so stopili na lastne noge ter postavili svoje lastne kandidate. S tem korakom so izdatno pridobili. Zasluga za to gre gotovo v prvi vrsti našemu polit. društvu, dotično njegovim gg. odbornikom, kakor tudi vsem zavednim volilcem. Za tako postopanje izreče vsem zahvalo ter jim priporoča, da naj ne poljubljajo ono palico, s katero nas pretepsajo.

Slednjič se je prijavil za besedo gosp. dr. M. Pretner ter pozdravljaj idealni program hrvatsko-slovenskega kluba. No hišo je treba pri tleh zidati. Zahteva, da naše politično društvo svoje delovanje razširi posebno z agitacijo, da se ljudstvo zbudi, ker dosedanje delovanje društva je bilo, posebno z ozirom na volitve, jako minimalno. Z idejmi ne dosežemo nič, ako ni podlage. Ideje je treba razširiti, kajti vsega si ne moremo priboriti od zgoraj, to je po poslancih. Treba je torej društva za praktične razmere. Želi ustanovitev slovenskega dnevnika, sklicevanje rednih občnih zborov in taborjev. Predlaga, naj prihodnji odbor sklence potrebno, da se skliče izredni občni zbor za posvetovanje o Tržaških in isterskih potrebah.

Poslanec Spinčić odgovarja na opazko gosp. dr. Pretnerja glede zidanja hiše pri tleh ter idealnega programa. On je sicer prijatelj vsem onim sredstvom, predloženim po gosp. predgovorniku. No mi pa moramo osigurati dovoljenje razvoja od zgoraj.

Dr. Pretner ni hotel stopiti v nasprotje z gosp. poslancema, pripozna jima zasluge, da sta privzdignila zagrinjala. Tudi ni proti programu hrvatsko-slovenskega kluba. Opozarjati je hotel le na agitacijo od strani društva, ker masa še spi.

Drag. Martelanc bi bil za izvanredne seje z zaupnimi možmi.

Dr. Pretner je za izvanredne občne zборе, h katerim je treba vabiti premožnejši stan prebivalstva, koji se dozda premalo zanima za razvoj našega naroda.

Dr. M. Trinajstić priporoča sklicevanje občnih zborov ob delavnikih, da se ga bode mogla udeležiti tudi častita naša duhovščina, ki je o nedeljah in praznikih zadržana ter se ne more udeleževati zborov. V interesu sploh pa je, da se pri takih priložnostih tudi njih glas sliši.

Gosp. Podgornik je mnenja, da se izvoli zbraven odbora še poseben pododbor, ki bi taka zborovanja pripravljaj.

Gospod dr. Pretner vzdržuje svoj predlog, kajti zbori spodbujajo narodno zavest. Dosedaj pa je naše politično društvo od vseh političnih društev najmanj delalo.

Predsednik Mandić odgovarja dr. Pretnerju, da je od polit. društev le koroško aktivnejše bilo, drugač pa se tudi strinja z predlogom dra. Pretnerja.

Na vprašanje predsednika, ali g. Podgornik ostane pri svojem predlogu, odgovoril je, da ne. Valed tega je dal na glasovanje ta predlog, ki je v jezgri: „da prihodnji odbor političnega društva

skliče izvanredni občni zbor, pri katerem bi se razpravljalo o razmerah v Trstu, njega okolici in v Istri, eventualno tudi glede ustanovitve slovenskega dnevnika v Trstu.“ Ta predlog je bil jednoglasno vzprejet.

Ker družih predlogov ni bilo, prešlo se je na volitev novega odbora ter so bili izvoljeni sledeči gospodje in sicer: Predsednik: Mate Mandić; odborniki: Ant. Truden, Fran Podgornik, Maks Cotič, dr. Gustav Gregorin, Ivan Balanč, Ivan Goriup, Josip Turk, J. M. Vatrovec, Iv. M. Klun; namestniki: Anton Trobec, Josip Negode, Anton Sancin Drejač, Drag. Martelanc, Anton Skabar, dr. Karol Glaser, Ivan Križmančič, Alojzij Goriup, J. Mar. Bolč; pregledovalca računov: Štefan Gjivić, Anton Bogdanovič.

Po končani volitvi je še omenil Drag. Martelanc, da je k temu zboru prišlo veliko število okoličanskih volilcev in članov društva, posebno od sv. Ivausa, koji so hoteli prašati, kako je z užitninsko črto. Ker je pa že veliko število zborovalcev odšlo, ni bilo več moči o tem razpravljati, ampak se bode delo na dnevni red prihodnjega izvanrednega občnega zbora.

Na to je predsednik zaključil zborovanje z opazko, da si bode prihodnji odbor prizadeval na vso moč, stopiti z čisto zavestjo pred občni zbor, in da bode svojo dolžnost izpolnil v vsakem oziru.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 21. junija.

Situacija.

Grof Tasffe je zopet na Dunaji. Njegova vrnitev mora imeti nekaj pomena, sicer bi se z njo ne bavili vsi Dunajski listi. „N. Fr. Presse“ ga je pozdravila z dolgim člankom, v katerem suče nad Tasffovo in čeških plemičev glavami cepce nemškega Mihelja in grozi z opozicijo, ako ne potolaži nemškega naroda na Češkem. — „Vaterland“ pravi: Sluti se, da ima grof Tasffe poseben namen, da se vrata šele po končanem zasedanju delegacij, kakor da ni hotel za časa delegacijskega zasedanja ničesar storiti na polji notranje politike. Kar se tiče bodočnosti, se čuje večkrat domnevanje, da se bo na jesen razpustil državni zbor in sicer se to domnevanje utemeljuje z nasprotavi vladajočimi na Češkem. Ako so to tudi samo domnevanja, vender je jasno, da zahtevajo sedanje razmere pozitivnih činov. — „N. W. Tagblatt“ vé povedati, da se bodo te dni začela nova ministerska posvetovanja o položaju na Češkem. Ker sta Steinbach in Schönborn zoper izvršitev punkcijskih predlog administrativnim pōtem, hoče vlada izdelati zakonsko predlogo, da za delitev sodnih okrajev ni treba več vprašati za mnenje dotičnega dež. zbora. Isti list javlja tudi, da se čujejo glasovi o razpustu državnega zbora in ustanovitvi trdne večine brez levičarjev, a tudi glasovi, kateri pravijo, da se mislijo češki veleposestniki popolnoma ločiti od Čehovin se z levičarji in Poljaki združiti v trdno parlamentarno večino.

Malorusi v Gališki.

„Haličanin“, baveč se z zahtevo grofa Badenija z delegacijah, naj se sodno postopa proti demonstrantom zoper metropolita Sembratoviča in naj se napravi konec „moskovskim agitacijam v

njegov sin Ibrahim-beg iz Like, sin sultanove sestre Mehmed-beg iz Hercegovine itd. Vojin Belojević, izdajalec kristijanov, je prejel zaslužen plačilo. Tudi on leži mej turškimi mrličji. Od 20 tisoč Turkov, kar jih je Hasan pripeljal v boj, se jih je rešilo le poltretji tisoč. Vsi drugi so ostali na bojišči, ali pa so potonili.

Kristijani so izgubili le malo vojakov, dobili pa velikansk plen v obojem turškem taboru, namreč 9 velikih topov, mej njimi Kacijanarico, vse turške zastave, zlatnino, bisere in 2000 konj. Andrej Turjaški in uskoški stotnik Peter Erdedi sta pokopala Hasanovo truplo na lepem kraju pri Sisku, in iz njegovega plašča so naredili mašni plašč, kateri se še sedaj rabi na dan sv. Ahaca pri sv. maši v Ljubljanski stolni cerkvi. Veselja zaradi zmage pri Sisku ni mogoče popisati. Vse je hvalilo Boga in čestitalo našim junakom. Cesar Rudolf II. je poslal Andreju Turjaškemu zlato ovratno verižico, sveti Oče Klemen VIII. pa mu je izrekel v lastnoročnem pismu občudovanje in zahvalo, da je bil zmerom prvi: pri posvetovanji z besedo, na bojišči pa s pestjo. V spomin na to zmago so dali deželni stanovi (tedanji deželni zbor) iz vzbočenega bakra zgotoviti slikano podobo bitve pri Sisku, ki visi še dandanes v deželnem muzeji.

Gališki“ piše: Jediná pametna beseda v celem govoru je bilo zahtevanje, naj bi vlada naredila konec panslavistični agitaciji. Mi podpisemo drage volje to zahtevo in tirjamo celo več. Drago bi nam bilo, da se je pri ruskih vseučiliščnikih na Dunaji vršila hišna preiskava, ker bi tako sodiše kakor policija se prepričala, da ruski dijaki niso v ni najmanjši zvezi s panslavistično agitacijo, vrh tega pa izvedela, kaj in kako trpi maloruski narod v Gališki. Dunajski politični krogi imajo sedaj najlepšo priliko spoznati razmere v Gališki in se ovedočiti, da so grofa Badenija obitanja in sumničenja puste halucinacije. — Zdi se nam, da so panslavistične halucinacije nekaka kronična bolezen avstrijskih politikov in državnikov.

Vnanje države.

Iz ruskih listov.

„Moskovske Vedomosti“, govoreč o tem, kako se Avstrija in Nemčija trgata za prijateljstvo Rusije, kako druga drugo pehata s ceste, vođeče k srcu Rusije, se čudi domišljavosti avstrijskih in nemških državnikov, kateri mislijo, da se jih Rusija ne more ubraniti, da jo morejo pridobiti z jednim samim koketnim pogledom — ter pravi: Naravno in umevno je, da nas skušajo naši sosedi prepričati o pristnosti svojega prijateljstva, čudna je samo najivnost, s katero se na Dunaji kakor v Berlinu misli, da jim je treba samo roke razprostrti in Rusija jim prihihi v naročje. Nemški listi se spominjajo celo na nekdanjo „zvezo treh cesarjev“. Nemški in avstrijski listi morajo imeti jako kratko pamet ali pa čisto posebne nazore o ruski prostodušnosti, sicer bi ne mogli govoriti tako. Rusija ne bo več tirala sentimentalne politike, celó ne po bridkih izkušnjah, katere je prebila zadnja leta tako glede Avstrije, kakor glede Nemčije. Čudno je, da govorita brata-zaveznika, po vsem tem, kar se je zgodilo od l. 1879, o približanju k Rusiji, kakor o čisto navadni stvari. Rusija ju ne potrebuje, onadva pa njo prav čutno. Sploh pa ni govoriti o nikakem približevanju, dokler niso odpravljene krivice, storjene od Avstrije in Nemčije zadnja leta; dokler ni obnovljen status quo iz l. 1879, ostane Rusija hladna in se ne pogaja.

Bolgarske razmere.

Komaj se je premenila bolgarska ustava, že se je začela v tej nesrečni deželi jezuitska propaganda. Da se nam ne bo kaj očitalo, navajamo, kar piše „Kölnische Zeitung“: „Ni dvoma, da ostane ogromna večina bolgarskega naroda verna pravoslavni cerkvi, a značilno je, da zmatrajo jezuiti sedanjí čas posebno ugodnim za svojo propagando. Po južni Bolgarski mrgoli jezuitov, ki kupujejo zemljišča, kjer nameravajo zidati katoliške cerkve in ustanovljati katoliške šole. Ljudem pripovedujejo o podpori, katero dobivajo „od zgoraj“, obečajo jim zlate gradove, časno in večno srečo, a vzlic vsemu temu niso še ničesar dosegli. Plovdivski rimskokatoliški škof Menini vé iz izkušnje, da so vsi taki poskusi zaman, a jezuiti se zanj ne menijo dosti, ampak dobivajo svoje instrukcije naravnost iz Rima, kjer odločilni krogi najbrž mislijo, da je Bolgarska v kulturnem oziru ravna recimo Ugandi. Rezultati zadnjega ljudskega številsenja še niso razglašeni, sodi se pa, da se je število katolikov prej zmanjšalo nego pa zvečalo. L. 1888. je bilo v Bolgarski 2424371 pravoslavnih, 676215 mohamedanov, 24352 židov in 18505 katolikov“. — Ko se je Koburžan vračal iz Trnova v Sofijo — javlja imenovani list na drugem mestu — primerila se mu je majhna neugodnost. Prebivalstvo mesta Gabrova priredilo je na dan Koburžanovega prihoda ljudski shod, na katerem so zborovalci protestovali zoper premembo ustave. V potrditev svojega protesta so zborovalci podrlí slavoloke, postavljene po policiji. Prišlo je do pretepa. Biriči so komaj peté odnesli. Stambulov je valed tega poslal v Gabrovo bataljon vojakov.

Rusija in Zjednjene države.

Že dolgo let vladajo mej Rusijo in Zedinjenimi državami ameriškimi prijateljske razmere. Kako intimno in prsrčno je to prijateljstvo, svedoči nastopna dogodba, katere ni brez političnega pomena. V pristanu Novojuorskem mudi se sedaj oddelek ruske mornarice pod zapovedništvom admirala Kasnakova. Te dni priredila se je v spomin ameriškemu admiralu Ferraguthu slavnost, na katero so valed povabila prišli vsi ruski gostje. Admiral Kasnakov položil je na Ferraguthov grob lovorov venec; ameriški admiral Osborne je podaril Kasnakovu cvetko z groba pokojnega junaka, ruski admiral pa je Osbornu poklonil v znak prijateljstva mej obema državama rusko vojno zastavo, katero je Osborne poljubil, povdarjajoč, da bodo Američani to ponosno zastavo vedno zmatrali za znak ljubezni mej obema narodoma. Navzočniki so bili entuzijazmirani in so ruske goste pozdravljali z navdušenjem.

Dopisi.

Iz Gradca, dué 20. junija. [Izv. dop.] (Hrvatski vseučiliščniki in njihov manifest.) Hrvatski vseučiliščniki v Gradci razglašajo sledečo izjavo: Za hrvatsko državno in narodno pravo. Et

➡ Dalje v prilogi. ➡

konje. Ko še Adam Ravbar s kranjskimi vitezi napade turško vojsko od strani, spusti se ista v obupni beg proti mostu. Načelnik Turjaški, to videč, ukaže stotnikoma Blagaju in Pranku, naj skočita s svojimi arkebuzirji (tako so se imenovali njih vojniki po dolgih puškah arkebuzah, katere so nosili) k mostu in ga zastavita, da ne bodo mogli Turki čez vodo. Zastonj se ljuto boré janičarji, ko je na levem krilu njihove vojske že velikanska zmešnjava in vse beži. Ker Turki ne morejo čez most, začno skakati v vodo, da bi preplavali reko. Tudi pašo Hasana zavlečejo v Kolpo. A voda je pregloboka in zmešnjava tolika, da Turki drug drugega tlačijo pod vodo. Napravi se tedaj grozna slika. Vse se potaplja, ljudje in konji. Kolikor je Kolpa široka in kakor daleč nesó oči na daljavo, povsod se zibljejo po vodi doli turški mrličji mej konjskimi glavami. Kaj tako strašnega še ni videla Kolpa. Nekdaj se je Hasan norčeval iz katoliških duhovnov, ki molijo pri sv. maši „Mea culpa“, rekoč „Mea Kulpa“ — „moja bo reka Kulpa in ne vaša“, sedaj pa vlečejo njega mrtvega iz Kolpe, za njim pa še celo vrsto najimenitnejših turških velikašev. Tu ležé mrličji, nekdaž živi strahovi krščanskih dežel, namreč: zraven Hasana njegov brat beg černiški, beg iz Orehovice, beg iz Požege, Memi beg iz Zvornika,

centies repetita juvabunt. — Mi, hrvatska mladina v Gradci, doznajući za govor delegata, izbranega od vladne saborske večine v Zagrebu, nismo se niti začudili niti razburili, ker smo vedeli, da pristaš te vladne stranke ne more niti v saboru niti v delegacijah govoriti drugače nego hoče Nj. Pr. ban Khuen-Héderváry, kateri ni bil imenovan po volji hrvatskega naroda. — Res je, da more časih volja vlade biti tudi volja naroda. V ožji Hrvatski ni tako; sodeč po okolišnosti, da hrvatski narod ne voli svojih zastopnikov, ker imajo volilno pravo samo 2 1/2 odstotka prebivalcev; sodeč po tem, da se i ti volilci pri volitvah na vse načine, materijelno in moralno preganjajo; sodeč po naredbah, izdanih o volitvah in javnih shodih; po preganjanju in nasiljevanju zavednih javnih uradnikov; po vsakdanjem konfiskovanju in kaznovanju političnih novin; zapiranju urednikov; razveljavljanju doktorskega dostojanstva itd. sklepamo, da se vlada, ki s takimi sredstvi zapoveduje Hrvatski, boji in trese pred voljo naroda. — Čemu ta strah, čemu ta trepet? Ker so Hrvati začeli odločno zahtevati reševja hrvatskega vprašanja v zmislu svojega državnega prava. — V tem splošnem strahu vladne stranke in zaradi tega straha našel se je človek, kateri je pred Evropo, v delegacijah, grdil to naše pravo in zanikal hrvatsko vprašanje. — Za njegove drzne in neobjavljene besede, v slučaju, da ni od nikogar dobil primerne nagrade, odlikovan je bil od naših akademičnih bratov na Dunaju z demonstracijo, za katero so ti bili kažnjeni na 8 dni zapora. — Mi, hrvatska mladina v Gradci, se pridružujemo s tem našim bratom, ne, ker polagamo na besede delegata vladne večine kako važnost, ampak zatvegadelj, da svet in narod spozna, da je vsa mladina zlozna kakor jeden mož in da jej ne zadržujejo niti pragoni niti zapori, kadar jej je vstati na obrambo hrvatskega državnega prava. — Oglašamo se, ker je bilo v delegacijah dovoljeno, napadati naše državno pravo, a jedinemu Hrvatu, kateri se je ondu nahajal, se ni dovolilo, niti braniti to pravo, niti dokazati njegov obstanek. — Naša zadača ni, dokazati obširno vse, kar se tiče našega državnega prava, omeniti hočemo samo dva diplomatična ugovora, katera so sklenili naši predniki kot svobodni narod s prejasno hišo Habsburžanov, da naobraženi in svobodno tlačenih ljubeči svet uvidi, kako se v Ogerski smejo brez kazni gaziti prava Hrvatov. — L. 1527 so naši predniki prostovoljno izbrali kraljem Ferdinanda iz rodovine še danes nas vladajoče, veleč mu: „da nihče in še nikdar ni Hrvatske obvladal s silo orožja“. Potrdili so ga pozneje, ko se je s kraljevsko besedo zavezal, „da bo čuval vsa njihova prava, privilegije, vse zakone in uredbe, katere so uživali za prejšnjih svojih kraljev.“ — L. 1712 vzprejela je Hrvatska svojo pragmatično sankcijo, po kateri „jo more vladati ona princezinja avstrijska ali njen potomec, ki vlada Štajersko, Koroško in Kranjsko“. — Predno so naši predniki vzprejeli to pragmatično sankcijo, je kralj Karol VI. jim potrdil „vsa prava, privilegije in svobode, pojedincem in kraljestvu, obljublajoč to za se in za svoje moške in ženske naslednike“. Ta obestranski ugovor, sklenjen mej svobodnimi Hrvati in kraljem Karlom, veže, kakor se vidi, na isti način naše prejasne vladarje in Hrvatsko, za prošlost, sedanjost in bodočnost. — In res, te velike pravice blagoizvolilo je tudi Nj. Velečanstvo danes vladajoči kralj hrvatski našemu narodu s kraljevsko obljubo in kraljevsko prisego osigurati in zjamčiti. — Za oživotvorenje po pogodbah očetov in prisegah vladarjev zjamčenih pravic morajo tudi Hrvati delovati z vsemi svojimi silami. To je sveta dolžnost, ne samo, ker imamo na svoji strani pravo naše države, ampak ker nas veže tudi naravna dolžnost, saj je neodvisnost za vsakega človeka in za vsak narod jedna najmočnejših prirodnih teženj. — Samo nevedneži ali pa ljudje robske narave morejo odrekati hrvatskemu narodu pravo na to, kar mu gre ne samo po ugovorih in kraljevskih besedah, torej po zgodovini, nego tudi po prirodi. — Delegati saborske večine v Zagrebu, ta večina, njena vlada in njeni zavezniki morejo tlačiti, preganjati, ako hočejo tudi obešati ali moči hrvatskega državnega in prirodnega prava ne morejo nadvladati, dokler bo še kaj Hrvatov, nikdar podjarmljenih, nikdar s silo orožja premaganih. — Neprijatelji naši morejo marsikaj storiti, ali hrvatskega vprašanja ne bodo uničili, ker Hrvatsko štiti tudi v borbi sveta kri očetov, prelita za obrambo prejasnega prestola, svojega doma in človečanstva tekom

stoletij njihovega bivanja na jugu. — In dokler se ne odstrani nezakonita nagodba, koja nas veže pod jarem madjarskega skrbništva, dokler se ne reaktivira svobodno, neodvisno, celokupno kraljestvo hrvatsko, dotlej se bo narod boril. — V tej borbi za oživotvorenje hrvatskega državnega in narodnega prava hodila bo tudi hrvatska mladež s svojim narodom do groba; ako treba, žrtvovati hočemo za prava Hrvatske tudi imetje, čast, kri in glavo. — V težki borbi sokolile nas bodo žrtve naših prednikov in njihov glas: glas ponosa hrvatskega; glas prezira za robske narave onih, ki hočejo, da bodi Hrvatska robkinja Hunom; libera regna sumus; si quem pudet esse Croatam, Hunnis subjectus serviat ille feris. — Izdano od hrvatske akademične mladine v Gradci dné 17. junija 1893. Antolak Adolf, stud. med.; — Barac Mihovil, drnd. med.; — Baylon Ante, stud. med.; — Birač Dušan, stud. mech.; — Bodlovič Ivan, drnd. jur.; — Banetič Ante, stud. jur.; — Bontić Fran, stud. med.; — Bulić Ivan, drnd. jur.; — Cerineo Dinko, stud. med.; — Cettalo Mijo, stud. med.; — Cirković Juraj, stud. med.; — Cingrija Melko, stud. jur.; — Čorić Vlade, stud. med.; — Dobrila Ivo, drnd. jur.; — Domalđović Fran, drnd. med.; — Drinković Matej, stud. med.; — Duboković Vicko, drnd. jur.; — Dubravčić Marko, drnd. med.; — Ferri Gjuro, drnd. jur.; — Fuchs Josip, drnd. jur.; — Gold-Zlatić Stevo, stud. med.; — Grgin Ante, stud. med.; — Hut Gustav, stud. jur.; — Jelača Mate, stud. med.; — Kovačević Ante, stud. med.; — Kuhm Ante, drnd. med.; — Ljubić Šime, stud. med.; — Lukanović Davor, stud. med.; — Mariani Jakov, stud. med.; — Mavar Fran, cand. jur.; — Medanić Bruno, stud. med.; — Meneghello Mate, stud. phar.; — Mladinov Ante, drnd. med.; — Neumayer Kosta, stud. med.; — Nikolović Ivo, stud. med.; — Novak Leonida, stud. med.; — Petrić Ivan, drnd. med.; — Polić Dragutin, stud. mech.; — Poščić Ivan, stud. jur.; — Radović Josip, stud. med.; — Rubignoni Vjekoslav, stud. jur.; — Rukavina pl. Mato Vidovgradski, stud. med.; — Rutar Antun, drnd. med.; — Spalatin Stjepan, stud. jur.; — Stalio Ivo, stud. med.; — Steyskal Miroslav, uč. trg.; — Šujić Josip, stud. med.; — Tihy Ivan, stud. jur.; — Tocilj German, stud. jur.; — Vinski Isidor, drnd. med.; — Vranjican Vladimir, stud. med.; — Vranković Baro, drnd. jur.; — Vujaović Julije, stud. med.; — Vuković Mihovio, stud. med.; — Zanella Apolonij, stud. jur.

Srečna Hrvatska, da imaš tako mladino!

Domače stvari.

— (Še jedenkrat aféra Puc.) Sinočni „Slovenec“, odgovarja na naš sobotni članek, obeta sub rosa, da sploh noben naprednjak ne bo več govoril na grobu prijatelja, ker bi bila to politična demonstracija, kakoršno bo vedela zabraniti cerkvena oblast. Nam se ne zdi potrebno, odgovarjati na to dolgo „Slovenčev“ kanonično-pravno razpravo, ker se bo to vprašanje menda najlažje dognalo pri kakem praktičnem slučaju. Saj je bila politična demonstracija tudi slovenska beseda „da“ v Kranjski cerkvi iz ust slovenskega naprednjaka in skoro bo politična demonstracija tudi že to, ako se bo kdo izmej nas sploh drznil stopiti v cerkev. Drugega svojemu članku na adresi „Slovenca“ nimamo dodati, ker je Kranjski slučaj molče pogoltnil, glede pogreba pokojnega Hinka Kavčiča pa nam ne upa vnovič in odkrito očitati neresnice ter vsled tega uprav pobalinsko psuje pogrebce, češ, da so bili mej njimi znani brezverci, itd. — Za tako brezmejno lopovstvo pa je zaničevanje jedini primerni odgovor. Drugačna pa je stvar z nadžupnikom Pucem. Temu možu očitali smo mi postopanje, katero mora smatrati vsak pošten človek kot skrajno neplemenito, nekrščansko in nedostojno. Tudi danes izjavljamo, da ne preključimo niti besedice od svojega poročila, s katerim smo, kakor je trdil sam „Slovenec“, vzeli čast nadžupniku Hrenoviškemu. Vse je resnica kar smo pisali, in nič kot čista resnica — tako trdimo mi slej ko prej. Ako ima torej g. Puc čisto vest, mora tožiti, da se mu povrne čast, ako je pa nima, tedaj bo molčal in tedaj mu tudi sodišče ne bo moglo vrniti tega, česar po mnenji „Slovenca“ nima več. Vederemo! — Sicer smo pa le radovedni, je-li dobé sv. Ligaši za vsa preziranja in zavijanja resnice v boju zoper narodno-napredno stranko jedenkrat za vselej generalni dispens ali pa le specijalni za vsak slučaj

posebej. Pa zadnje bi bilo menda preveč komplikovano!

— (Graška „Tagespošta“,) pišoč o kandidatih za Krško škofijstvo, imenuje tudi dr. Mahniča ter pravi o njem, da je „ein gemässigter Slovene“. Kdo je po „Tagespošti“ „gemässigt“, je vidno iz tega, da imenuje navadno narodne odpadnike s tem imenom, na pr. dra Abujo in druge, iz česar se da sklepati, da poznajo tudi že pri „Tagespošti“ dra. Mahniča pravo naravo in njegove tendence.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Uredništvu našega lista so poslali danes kronine darove za družbo sv. Cirila in Metoda: V Selcih pri Škofji Loki nabral je g. Fr. Šliber 10 kron; darovali so: gg. Iv. Vavpotič, Fr. Tavčar in Fr. Šliber vsak po 2 k.; gg. Iv. Sušnik, Nik. Stanovnik, Iv. Verbunc, Matija Šmid vsak po 1 k. Slava rodoljubnim darovalcem in njih naslednikom!

— (Popravek.) V izkazu darovalk in darovalcev kron za družbo sv. Cirila in Metoda vrnila se je v štev. 138. z dne 19. t. m. pomota. Mej darovalkami iz Šmartina pri Litiji izostalo je ime učiteljice gdne Kristine Demšar, katere darilo (1 k.) pa je bilo navedeno v celotni številki kron. Pri Litijskih darovalcih pa naj se čita g. Ivan Gregorič namestu Gregorič.

— (Zahvala.) 60260 „prvih“ kron je sl. uredništvo „Slov. Naroda“ danes blagoizvolilo oddati naši družbi. Imenovane krone so se naznačenemu časniku od 14. do 20. t. m. izročale in znamenovale v številkah 134 do 139. Skupaj z zadnjič izkazanimi 101970 k. je torej izročilo uredništvo „Slov. Naroda“ 1622 kron 30 vin., nabranih od 17. maja do 20. junija. S prirčno zahvalo in iskrenim priporočilom zabeleži vodstvo ta peti mu vročeni časniški kronin dar.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Osobne vesti.) Knezoškof Sekovski č. g. dr. Zwerger je opasno obolel. Zadnje dni mu je nekoliko odleglo. — C. kr. notar v Sežani dr. Joahim Zencovich premeščen je v Trst. — Inženér Franc Florian imenovan je nadinženérjem in stavbinski adjunkt Konstantin Strobl inženérjem pri drž. stavb. uradu za Štajersko.

— (Izlet pevskega društva „Slavec“ v Laverco.) ki je bil preložen, bode v nedeljo dne 25. t. m. Člani pevci odkorakajo ob 2. uri iz društvene sobe. Gostje dobro došli!

— (Razstava amaterskih fotografij.) Klub Ljubljanskih amatér-fotografov je ravno razstavil v izložbi g. Giontinija tabló fotografij, katere so izdelali njegovi člani. Razstavljene slike so tehniško in umetniško tako dovršene, da presenetijo vsakega gledalca. S to razstavo so naši amatérji dokazali, da so popolnoma večji moderni fotografski tehniški in veseli nas, da so se izpostavili sodbi občinstva, ki bode zanje gotovo zelo laskava. Prepričani smo, da dobi klub vsled te razstave mnogo novih članov. Naloga fotografov amatérjev je vsa druga, nego fotografov iz poklica, oni so morejo pečati le s fotografiranjem pokrajin, pri čemur jih pa ne vežejo denarna vprašanja, zato se morejo pečati s to jako poučljivo stroko bolj z umetniškega stališča. Posebno opozarjamo občinstvo na lepe platinske slike, ki se smejo meriti z najlepšimi bakrorezi ali jeklorezi in ki umetniško zelo nadkriljujejo druge vrste fotografij. Želeti bi bilo, da se ukus našega olikanejšega občinstva tudi nagne k podobam te vrste, kakor se je uže zgodilo na Angleškem, Francoskem in sploh v večih mestih. Kakor se imamo zahvaliti za iznajdbo in za ves napredek v fotografiji le amatérjem, tako tudi želimo, da bi Ljubljanski klub ne le pridobil več prijateljev tej umetnosti, ampak da bi tudi uplival pri našem občinstvu na boljši umetniški ukus glede fotografij. Posebno pohvalno je omenjati na razstavljenih slikah huprizorjenje zraka in detajlovanost osprede, ki se da doseči le z najnovejšimi pomožnimi sredstvi, zlasti z ortokromatiškimi pločami in z novimi klicanci. Seveda je veliko praktiška izurjenost tukaj glavna stvar, a te imajo naši amatérji kakor kaže razstava prav velika. — Predsedništvo kluba nam je prijavilo, da otvori poseben fotografski tečaj za začetnike, ako se zglašijo do volj novi člani. Klub ima na razpolaganje vse potrebne aparate, priprave in prostore. Oglasila za pristop se vzprejemajo v pisarni c. kr. strokovnih obrtnih šol (Zvezdarske ulice št. 14., t. j. v I. nadstropji Virantove hiše.)

— (Vojaško streljanje.) Deželnoobramboveki polk št. 5. bode streljal s kroglijami na stre-

ljškem prostoru v Depoli vasi v Kamniškem okraji dne 24. t. m. Glede poravnave škode, narejene na polji, obrniti se je do stotnikov, gg. Andrijana in pl. Schiwiza, ki bodeta isti dan na streliškem prostoru navzoča.

— (Letošnje vojaške vaje.) Iz Pulja prihaja nam o letošnjih vojaških vajah nastopno poročilo: 1.) dne 22. in 23. avgusta t. l. vožnja iz Pulja v Maribor, iz Trsta pa dne 22. avgusta marš v Postojino, a od tam v Maribor. 2.) vaje v brigadi (87. in 97. pešpolk) od 24. avgusta do 5. septembra v okraju Konjice, Levče, Spielfeld, Mureck, Št. Lennart, Ptuj in Nova Štifta. 3.) vaje v diviziji (17., 87. in 97. pešpolk 20. in 31. lovski bataljon) od dne 6. do 12. septembra v okraju Vildon, Gnas, Fehring, ogerska meja, Radgona, Mureck in Spielfeld. 4.) vaje v koru (7., 17., 27., 47., 87. in 97. pešpolk, 7., 8., 9., 20., 27. in 31. lovski bataljon, 5. in 8. konjiški polk, 5., 6., 25. in 29. baterije divizija) dne 13. in 14. septembra mej Sv. Gotthardom in Feldbachom. 5.) dne 15. in 16. septembra prehod čez ogersko mejo. 6.) velike končne vaje od 17. do 21. septembra združene s tretjim korom. Rezervisti pridejo v Maribor in ostanejo pri orožnih vajah od dne 3. do 21. septembra. Da imajo č. g. bralci „Slov. Nar.“ nek pregled letošnjih vojaških vaj na Ogorskem omeniti je še to, da pride: 27. pešpolkov, 14. lovskih bataljonov, 3 bataljoni bosenskih pešcev, 6 polkov dragoncev, 6 polkov huzarjev, 2 polka ulancev, 15 baterijskih divizij, poljskih topničarjev in primerno pionirjev, honvedov in sanitetne čete. Vsak pešpolk ima bo gotovo nad 2 tisoč mož, samih pešcev bo torej nad 55 tisoč mož. Da bodo tudi stroški primeroma ogromni, se samo po sebi razume.

— (Veliki astronomični teleskop.) ki je razpostavljen poleg „Zvezde“, smemo priporočiti vsem prijateljem nebesnih prikazni. Najhvaležnejša predmeta za opazovanje sta ravno zdaj planet Saturn in mesec. Saturn je videti od 7. ure zvečer naprej do polnoči. Posebno lepo je videti njegov kolobar, ki je zdaj toliko nagnjen, da se vidi prazen prostor mej njim in kroglo; od 8 mesecev Saturnovih je videti vedno le nekatere. Tudi za opazovanje meseca je zdaj najugodnejši čas, ker se gore in vulkani najlepše vidijo ob robu meseca, kader ima podobo srpa in se vidijo vrhovi od solca razsvetljeni, kakor otoki v ostalem še črnem delu meseca. Na solcu videti je razne solčne maroge. Za vsako opazovanje plača se 10 novčičev.

— (Bralno društvo v Domžalah) Deželna vlada v Ljubljani je potrdila pravila bralnega društva v Domžalah in se bo v kratkem odbor volil. Želeti je, da društvo tudi zunaj Domžal dobi podpornikov.

— (Zdravstveno stanje.) V Smedniku prikazale so se ošpice epidemično mej otroci in se je morala tamošnja ljudska šola začasno zapreti za 14 dni. — Hripa je v Ložu in v Cerknici ponehala, v Idriji pa je še 49 oseb bolnih in 2 v spodnji Idriji. Vsega skup zbolelo je v teh štirih krajih 213 oseb, umrla je samo 1 ženska, ozdravelo pa je 161 oseb.

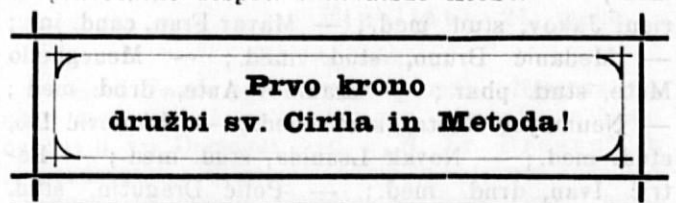
— (Izlet Mariborske čitalnice v Jarenino.) Iz Maribora se nam piše: Dne 11. t. m. napravila je Mariborska čitalnica prvi letošnji izlet, kojega so se tudi udeležili njeni tamburaški i pevski člani in sicer v Jarenino. Na pesniški postaji vzprejel in pozdravil je izletnike s primernim nagovorom predsednik bralnega društva v Jarenini g. Zupančič, ter je vpeljal v prekrasno Jareninsko dolino. — Zabava bila je dobra, le da je Jupiter pluvius nekoliko nagajal, ter mnogo izletnikov od udeležbe odvrgnil. Največjo pozornost vzbujal je tamburaški zbor, ki je po trudapolnih samo pettedenskih vajah izvajal najčastneje in izborno svojo nalogo. Vsa čast in hvala preč. gospodom in gospodičinam, ki so za narodno stvar toliko časa in truda žrtvovali! Da gospe oziroma gospodičine in gospodje pevci svojih nalog niso zanemarjali, temveč popolno hvalo in priznanje želi, se samo ob sebi umeje. — Točke izvršile so se tako srečno, da so se nekatere morale na splošno zahtevo ponavljati. — Izleta udeležili so se tudi nekateri gospodje iz Ptuj in „Spielfelda“ kakor tudi obilica domačinov. — Izmej govorov je omeniti krepek nagovor g. dr. prof. Bezjak-a na preč. duhovščino, koja tako marljivo deluje za naš ubogi teptani narod. V jako dobrem govoru zahvalil se je g. dekan Fleck v imenu duhovščine. Isto tako se je hvalilo v izbornih govorih narodno šolstvo, posebno se je izrekala čast gg.:

Flekovcu za priredbo Jareninsko in g. Udl-u za blago prepustitev svojega vrta, kakor tudi zahvala vsem Jareninčanom za lepi vzprejem. — Žalibog, da se je s izleti tako pozno začelo. Upamo pa, da bude narodna Mariborska čitalnica si svoje svete i častne narodne naloge zvesta, ter s mnogimi izleti v okolico vžigala narodno zavest posebno sedaj, ko ima tako važni tamburaški zbor, koji pod neumornim načelništvom gosp. Nerata mli. tako izvrstno uspeva, ter da bude tudi skušala ta prepotrebni zbor pomnožiti. — c.

— (Ovacija škofu Strossmayeru.) Predvčeršnjim zvečer prišel je Strossmayer v Zagreb ter se ustavil pri kanoniku dru. Račkemu. Ko se je zvedelo po mestu za dohod odličnega gosta, zbralo se je okoli 200 oseb, večinoma vseučilišnikov, ki so došli pred stanovanje dra. Račkega in pričeli klicati: Živio biskup Strossmayer! Ko se je ljubljeneč naroda prikazal na oknu, ponavljali so se navdušeni klici in zapela se je pesem „Liepa naša domovina“. Potem se je množica razšla. Slavni škof gre najprej v Krapinske toplice, potem pa v Slatino pri Rogatcu, kakor običajno vsako leto.

— (Ustavljen sklep.) Kr. županijska oblast v Zagrebu je ustavila in razveljavila sklep Karlovskega mestnega zastopa, da se da pevskemu društvu „Zora“ 200 gld. podpore za pot v Dubrovnik k Gunduličevi slavnosti.

— (Peš iz Zagreba v Dubrovnik.) Siromašen gimnazijalec, rodom Primorec, podal se je minuli petek peš na pot v Dubrovnik, da se udeleži slavnosti Gunduličeve. Ker je dober pešec, utegne še pravočasno dospeti v hrvatske Atene.

Razne vesti.

* (Nausenova ekspedicija na Severni tečaj.) Kakor se poroča iz Kristijanije odpeje se dr. Fridhof Nansen danes, 20. t. m. na ladiji „Fram“. Ustavil se bude mej potom v raznih norveških primorskih mestih.

* (Nevihite v Bukovini.) V vsem Sučavskem okraju napravila je huda nevihta veliko škodo in preplavila popolnoma nekatere vasi. Državna cesta je razrušena na več krajih. Strela ubila je pet ljudi.

* (Štrajkujoči advokati.) Mesto Riom na Francoskem je sedež okrožnega in prizivnega sodišča in ker na Francoskem nikjer ne primanjkuje advokatov, je samo naravno, da jih je v Riomu dovolj. Kakor drugod po svetu, kjer še kolikor toliko cvete birokratizem, tako sta tudi predsednika Riomskih sodišč delala advokatom kolikor mogoče sitnostij, misleč najbrž, da je to njiju stanovska in državljanska dolžnost. Ko so se Riomski advokati naveličali vednih sitnostij, začeli so — štrajkati in so s tem dosegli, da je pravosodni minister premestil oba predsednika.

Tristoletnica zmage pri Sisku dne 22. junija 1893.

Podarjena živila vzprejema za jutrišnjo slavnost gospa Marija Murnikova, ki je z veliko ljubeznivostjo v družbi z drugimi požrtvovalnimi damami prevzela skrb za pogoščenje šolske mladine.

Javna šolska veselica se ne bo vršila Podturnom, temveč na travnikih pod Čekinovim gradom, katere so gospodje bratje Kosler s prehovale vredno prijaznostjo v ta namen prepustili. Pristop k veselici je vsakomur dovoljen.

Ljubljanska požarna bramba bo skrbela za vzdrževanje reda na veselici.

Povabila za šolsko slavnost v veliki dvorani filh. društva se izdajajo zaradi pretesnega prostora samo v pičlem številu, in sicer veljajo zelena povabila za sedež na galeriji, rumena za vstop na galerijo in vijoličasta za vstop v parterre.

Program za 22. dan junija.

Zjutraj ob 8. uri tiha sv. maša z občnim petjem in zahvalno pesmijo. Udeležé se maše deške in dekliške ljudske šole Ljubljanske. Cerkev bo mladine polna.

Ob 10. uri šolska slavnost v „Tonhalle.“ Popoludne ob 3. uri izhod iz mesta na veselice, ob 8. uri odhod v Ljubljano.

Književnost.

— Zmaga pri Sisku dne 22. junija 1893. V spomin na tristoletnico mladini in odraslim spisal A. Koblar. Z dodanimi prazniku primernimi pesnimi. V Ljubljani 1893. Založil in tiskal Rudolf Milic. — V tej brošurici čitamo na prvem mestu

razpravo g. arhivarja Koblarja, po kateri smo posneli današnji listek, potem pa več primernih pesmij, mej njimi krasno Aškerčevo „Mea culpa“ in sicer neizpremenjeno!

— Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde, prinaša v št. 6. nastopno vsebino: A. Müllner: Reiseskizzen aus Italien; — Müllner: Das in Kupfer getriebene Bild der Schlacht von Sissek im Laibacher Museum; — P. pl. Radics: Der erste Freiherr von Billichgratz; — Mittheilung aus dem Museum.

— Učiteljski tovariš, glasilo „Slovenskega društva v Ljubljani“, prinaša v št. 12. nastopno vsebino: Šolska slavnost; — A. Koblar: V spomin tristoletnice zmage pri Sisku; — Lj. Stiasny: O ženski vzgoji v tujih in domačih šolah; — Književnost; — Naši dopisi; — Društveni vestnik; — Vestnik; — Uradni razpisi učiteljskih služeb. —

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Trst 21. junija. Burgstaller misli pri nadomestni volitvi v okolici kandidirati za občinski svet.

Dunaj 21. junija. Sinoči se je vršil ministerski svet, kateri se je bavil z notranje-političnimi razmerami.

Brno 21. junija. Vlada odposlala štiri batalijone, da vzdržujejo red. Sedaj je že okoli 80 oseb zaprtih.

Kladno 21. junija. Okrajni glavar zasledil je 400 delavcev na nekem tajnem shodu in dal aretirati 130 oseb.

Zagreb 21. junija. Sinoči ob 10. uri bil močan, tri sekunde trajajoč potres. Križ na cerkvi sv. Marka se je odlomil.

Brno 21. junija. Štrajkujočim delavcem iz Amalijinega rova se je pridružilo 2100 rudarjev iz sedem drugih, mej Duhovcami in Bilinom ležečih rovo.

Madrid 21. junija. V hiši bivšega ministerskega predsednika Canovas del Castillo razpočila dinamitna bomba. Jeden dinamitardov bil vsled eksplozije ubit, drugi ranjen, sicer ni nihče poškodovan. Ranjenca je prijelo redarstvo. Sodi se, da so atentat prouzročili anarhisti.

Bratje „Sokoli“!

Zaradi kresa na „Češkem vrhu“ v petek dne 23. t. m. se vabijo bratje Sokoli danes dne 21. t. m. ob 1/2 9. uri zvečer k tretji skušnji za proste vaje.

Na zdar!

Odbor.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Moll-ovo francosko žganje in sol“, ki je takisto boleti utešujoče, ako se namaže ž njim, kadar koga trga, zakaj to zdravilo uplija na mišice in živce krepljivo in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica 90 kr. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepartat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj nego dve steklenici se ne pošilja. 6 (18—8)

Tuji:

20. junija.

Pri **Maličih**: Spreitzer, Ravagni, Hirsch, Herling, Schober, Willastolla z Dunaja. — **Marus** iz Ljubljane. — **Wallner**, Haupt, Merk, Rehn, Verderber, Müller iz Grada. — **Wallner** iz Maribora.

Pri **Slonu**: Fuchs, Mubej, Tscheppe, Steindler, König, Kulka z Dunaja. — **Koschan** iz Maribora. — **Mikluš** iz Gorice. — **Hufnagel** iz Kočevja. — **Breidič**, Trst iz Trsta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
20. junija	7. zjutraj	731.4 mm.	18.4°C	sl. vzh.	jasno	
	2. popol.	728.6 mm.	28.0°C	sl. jzh.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	727.8 mm.	18.4°C	sl. vzh.	d. jas.	

Srednja temperatura 21.6°, za 3.0° nad normalom.

Dunajska borza

dne 21. junija t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 98.—	gld. 97.90
Srebrna renta	97.80	97.85
Zlata renta	117.40	117.45
4% kronska renta	96.50	96.45
Akcije narodne banke	990.—	992.—
Kreditne akcije	339.10	338.—
London	123.65	123.05
Srebro	—	—
Napol.	9.80 1/2	9.80 1/2
C. kr. cekini	5.84 1/2	5.84
Nemške marke	60.80	60.85

Švicarija.

Danes v sredo dne 21. junija t. l.
na predvečer spominskega dne

ko se obhaja

300letnica znamenite bitke pri Sisku

VELIK

VOJAŠKI KONCERT.

Začetek ob 1/8. uri zvečer.

Otroci prosti.

Ustopnina 20 kr.

Proseč mnogobrojnega poseta

z velespoštovanjem

HANS EDER.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. junija 1893.

Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v srednjeevropskem času.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 05 minut po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenz, Zürich, Genf, Pariz, Steyr, Linz, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Eger, Francove vare, Karlove vare, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 06 minut zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Dunaj via Amstetten.

Ob 11. uri 50 minut dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj.

Ob 4. uri 20 minut popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Solnograd, Inomost, Linz, Ischl, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Eger, Francove vare, Karlove vare, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 5. uri 55 minut zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždan, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ischla, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza, Genfa, Züricha, Bregenza, Inomosta, Zella am See, Lend Gasteina, Ljubna, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Trbiža.

Ob 11. uri 27 minut dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždan, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Inomosta, Linca, Ljubna, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Ob 4. uri 53 minut popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.

Ob 9. uri 27 minut zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 18 minut zjutraj v Kamnik.

" 2. " 05 " popoldne v Kamnik.

" 6. " 50 " zvečer v Kamnik.

" 10. " 10 " zvečer v Kamnik (ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 51 minut zjutraj iz Kamnika.

" 11. " 15 " dopoldne iz Kamnika.

" 6. " 20 " zvečer iz Kamnika.

" 9. " 55 " zvečer iz Kamnika (ob nedeljah in praznikih).

Srednje-evropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej. (12—133)

Fingerjeva pristna Plznska pivina grenčica

ki jo je jedina izumila in jo jedina pristno proizvaja (645—1)

tovarna Plznske pivine grenčice

Henrika & Adolfa Finger-ja v Plznu

ni smeti zamenjati z ničvrednimi posnemami. Zahtevajte torej, če reflektujete na pristnost te sloveče, osobito zdrave pijače, samo

Finger-jevo pristno Plznsko pivino grenčico.

Micholupsko pivo
(češko pivo à la Plznsko)
se dobiva vsak dan sveže (637-2)
v gostilnici „Pri Lipi“
v Židovskih ulicah.

!v Chikago!
k veleznameniti (513-12)
kolonizacijski svetovni kongres
priporoča najugodnejše kombinirane vozne tikete od Ljubljane do Chikago in nazaj I. in II. razred po gld. 245.—, I. in II. razred po gld. 370.— in višje
mednarodna potovalna pisarna
Josip Paulin v Ljubljani.
Prospekti vsakovrstnih kombinacij so na voljo naj se prej ko prej zagotovi.

Neobhodno potrebno v otročji sobi.
Doering-ovo milo
s sovo
tolščno milo
prvega reda, brez vsake kisline, neskaženo, strogo nevtrarno.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Ravnokar je izšla v naši založbi:

Kranjska slavnostna koračnica.

Povodom

300letnice bitve pri Sisku

za vojaški orkester in klavir

zložil in domačemu c. in kr. pešpolku Fzm. baron Kuhn št. 17 poklonil

Anton Foerster.

Op. 53.

(630—4)

— Cena za klavir 60 kr. —

Če se vpošlje prej ta znesek, se pošlje poštne prosto.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Za želodec.
(332—19)
Trnkoczy-jev
Cognac - grenčec
steklenica 50 kr., 12 steklenic 5 gld.
Slasten!
Učinkuje na želodec osvežujoče, krepilno, vzbuja tek in pospešuje probavo.
Dobiva se pri
Ubaldu pl. Trnkoczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.
— Pošilja se z obratno pošto. —
Za želodec.

Srčno voščilo

k današnjemu imendanu iz daljine ljubeznjivi gospici

Lojziki Klebel-ovi.

Neimenovanec na Koroškem.

(653)

Štajerska deželna

Rogaška slatina

Tempeljski- in Styria-vrelec.

Sveža polnitev iz novozgrajenega rova z direktnim dotokom vrelica.

Ta kiselica, sodržujoča mnogo Glauberjeve soli, ki je od nekdaj velike koristi zlasti v slučajih bolezni prebavnih organov in ki je ob jednem jako prijetna osvežujoča pijača,

se ne sme zamenjavati

z raznimi kiselnicami, ki se pod imenom „Rogaška kiselica“ (Rohitscher) spravljajo v trgovino. (398—3)

Dobiva se: Pri slatinarstvu v Rogatu in na Slatini; v Ljubljani v vedno sveži napojitvi v vseh prodajalnicah mineralnih vód, v specijalnih prodajalnicah in droguerijah, ki so na dobrem glasu, ter v lekarnah.

Predtiskarija.

Vsa v to stroho opadajoča dela se lepo in najceneje izvršujejo pri

(632—2)

Ljubljana **Ani Detter** Stari trg.

Fine in cenene šivalne stroje

za koje se 5 let garantuje
priporoča pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji

F. DETTER

v Ljubljani, na Starem trgu št. 1.

Zaloga šivalnih in kmetijskih strojev, prodaja strojevih delov, šivank, sukanca, bombaža, svile i. t. d., kakor tudi vsakovrstnega drobnega blaga za krojače in šivlje. (633—2)

Popravila strojev izvršujejo se točno in po ceni.